

upravuje. Proti stanovisku žal. úřadu, jakoby náklady na vydržování školy bylo v § 25 odst. 2 cit. zák. rozuměti jen náklady na udržování již zřízených školních budov a jich vnitřního zařízení potřebnými opravami a na jich čištění a vytápění, svědčí také znění nadpisu 5. kapitoly zák. čl. XXXVIII:1868, v níž je obsažen také sporný předpis § 25, v kterémžto nadpisu se mluví o vyučovacích ústavech, nikoli jen o budovách nebo místnostech, sloužících účelům vyučovacích ústavů.

Vycházeje z nesprávného právního názoru, co sluší rozuměti vydržováním církevní školy ve smyslu předpisu odst. 2 § 25 cit. zák., nezjistil žal. úřad, jaký obsah má v konkrétním případě povinnost obce R. vydržovati řím.-kat. ludovou školu tamže, zejména není-li snad podle dosavadního způsobu platného v r. 1868 z povinnosti té vyloučeno rozšiřování oné školy, jakož i zda rozšíření to je nutné s hlediska příslušných předpisů o školách národních.

Ježto tedy nař. rozhodnutí spočívá na právním názoru, jenž není ve shodě se zákonem, bylo nař. rozhodnutí zrušiti podle § 7 zák. o ss.

Č. 11.281.

Vodní právo. — Řízení před nss-em: * I. Rozhodnutí vodoprávního úřadu o otázce, zda stavba nějaká spadá pod pojem stavby podnikané z prostředků státních nebo zemských ve smyslu § 52 čes. vod. zák., podléhá přezkoumání nejvyšším správním soudem. — II. * Stavby podnikané okresem, obcí nebo vodním družstvem nemají povahu staveb podnikaných z prostředků státních nebo zemských ve smyslu § 52 čes. vod. zák. ani tenkrát, když se uvedeným korporacím k provedení těchto staveb dostalo podpory státní nebo zemské.

(Nález ze dne 16. května 1934 č. 10.220.)

Věc: Bedřiška B. a spol. proti zemskému úřadu v Praze (za zúč. okres T. Dr. Jaroslav Vorel, vrch. rada pol. správy v Trutnově) o příspěvky k nákladům regulace potoka.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody: V roce 1926 předložila osk v Úpici osp-é v Trutnově projekt na regulaci potoka R. a žádala za provedení řízení vodoprávního a hlasovacího. Vypsavši o projektu tomto řízení hlasovací ve smyslu § 54 vod. zák. a řízení provolací ve smyslu § 82 vod. zák. a provedši řízení to ve dnech 25., 26., 27. a 31. května až 4. června 1926 vydala osp v Trutnově Rudolfo J. v Ú. (předchůdci dnešního st-le Sylvestra H.) a st-lce Františka V. v Ú., kteří se v předchozím řízení vyslovili proti projektu, nález ze 14. prosince 1926 č. 25.498, jímž zmíněná osp rozhodla ve smyslu §§ 54 až 56 vod. zák., že i Rudolf J. v Ú. a Františka V. v Ú. jsou povinni k podniku přistoupiti a určitým obnosem k jeho provedení podle oceněné výše jejich zájmů přispěti. Podotčeno, že ohledně výše tohoto obnosu bude s nimi po přesném zjištění celého nákladu jednáno obecním úřadem, a nebude-li dosaženo dohody, bude výše jejich pří-

spěvků určena zvláštním výměrem. Ostatním zájemníkům, kteří se při zmíněném hlasovacím řízení nevyslovili proti provedení regulace potoka R., mezi nimi i všem ostatním dnešním st-lům, vydán byl nález ze 14. prosince 1926 č. 32.936, jímž osk-i v Úpici ve smyslu § 86 vod. zák. bylo uděleno vodoprávní povolení k provedení úpravy potoka R. v délce 7'382 km v obvodu kat. obce R., B., Ž. a Ů. podle předloženého projektu za podmínek v nálezu tom blíže uvedených.

Výměrem ze 13. června 1928 vyslovila pak osp v Trutnově, že nález ze 14. prosince 1926 č. 25498 a nález z téhož dne č. 32936 nabyly moci práva.

Výměrem okr. úřadu v Trutnově z 28. srpna 1929 byl dnešním st-lům předepsán příspěvek k nákladům regulace potoka R. — — — V důvodech poukazuje úřad mezi jiným na pravoplatnost vodoprávních nál. ze 14. prosince 1926 č. 25.498 a č. 32.936, pak na to, že se okres. výbor v Trutnově vzhledem k tomu, že se s prováděním regulačních prací v I. sekci již začalo, usnesl na tom, aby podle § 45 vod. zák. byl všem zájemníkům prováděné úpravy předepsán příspěvek podle zájmové hodnoty chráněného majetku všech zájemníků a rozpočteného nákladu po odečtení zemského a státního příspěvku. Na to se v cit. výměru uvádí výše rozpočteného stavebního nákladu (1,456.000 Kč), dále výše státního příspěvku (40%) a příspěvku zemského (30%) v celkovém obnose 1,019.200 Kč a dospívá se k resultátu, že zájemníkům zbývá hraditi zbytek ve výši 436.800 Kč. Na to se uvádí, že zájmová hodnota chráněného majetku zájemníků v první sekci oceněna byla na 1,100.149 Kč jakožto cena meliorační, a že podle rozpočtu připadá na zájmovou hodnotu chráněného majetku oceněného na každých 1000 Kč příspěvek 397'04 Kč. Podle tohoto klíče byl pak určen jednotlivým st-lům příspěvek.

Odvolání, která st-lé proti nálezu tomuto podali, byla nař. rozhodnutím zamítnuta a platební příkazy byly potvrzeny, při čemž tyto platební příkazy byly doplněny výrokem, že není-li strana spokojena s rozhodnutím vodoprávního úřadu (okr. úřadu v Trutnově), ať již v konstatování patrného užitku či ve stanovení příspěvku, může se obrátiti k soudu se žádostí za definitivní rozřešení obou sporných otázek.

O stížnostech uvažoval nss takto:

Předmětem sporu je otázka, zda st-lé jsou povinni resp. v jaké výši jsou povinni hraditi část nákladů na regulaci potoka R. Úřady obou stolic zodpověděly otázku tuto kladně a zároveň stanovily číselně výši těchto příspěvků. Kdežto však úřad I. stolice neopřel svůj příkaz výslovně o žádné ustanovení zákona a jen z předchozího řízení vychází, že měl na mysli ustanovení §§ 54 a násl. vod. zák., jednajících o vodních družstvech, odůvodnil žal. úřad v nař. rozhodnutí povinnost st-lů výslovně a výhradně ustanovením § 52 vod. zák.

Ustanovení toto zní: »Koná-li se z důhodů říšských nebo zemských stavba nějaká z příčiny užívání vody, někam jí vedení, nebo z příčiny uchránění se před vodou, a přináší-li stavba taková držitelům pozemků vedlejších nebo vedlejších zřízení vodních patrný užitek, aneb odvrací-li od nich znamenitou škodu, tedy mohou dotčení držitelé, i když tu

nejdou výminky, pod kterými se může pozemek podle § 365 o. z. o. vyvlastniti, pořadem správním přidržování býti, aby na stavbu přiměřeně přispívali. — Zdali ta stavba řečeným držitelům znamenitý užitek přináší, aneb znamenitou škodu od nich odvracuje, též mnoho-li mají přispívat, vyhledá a vyřkne se způsobem správním, a nebyly-li by s tím spokojeni ti, jichž se týče, vyřkne a ustanoví to soudce (§ 26 zák. říš.).«

Vzhledem k druhému odstavci tohoto zák. ustanovení dlužno předem zkoumati, zda resp. do jaké míry je nss příslušný nař. rozhodnutí přezkoumati, kdyžte podle § 3 lit. a) zák. o ss jsou z příslušnosti jeho vyloučeny záležitosti, o kterých náleží rozhodovati řádným soudům.

Správní úřad máje rozhodovati podle § 52 odst. 2 vod. zák. musí si zodpověděti tyto otázky: 1. zda jde o stavby k účelům užívání, svádění nebo hrazení vod, konané z prostředků říšských nebo zemských, 2. zda držitelům sousedních nemovitostí nebo sousedních vodních děl, jimž hodlá příspěvek uložit, přináší stavba znamenitý užitek neb od nich odvrací znamenitou škodu, 3. jaká je přiměřená výše náhrady.

Podle výslovného znění § 52 odst. 2 vod. zák. náleží o posléze uvedených dvou otázkách, nespokojí-li se strana s výrokem úřadu správního, rozhodnouti řádnému soudu. Avšak právě proto, že zákon výslovně jen rozhodování o posléze uvedených dvou otázkách přenechává řádným soudům, nemůže toto výjimečné kompetenční ustanovení býti rozšiřováno také na otázku prvou; naopak tuto otázku řeší si výhradně a s konečnou platností úřad správní a proto také jeho rozhodnutí o této otázce podléhá přezkoumání nss-em, aniž tomuto soudu v tom brání předpis § 3 lit. a) zák. o ss.

Musil se proto nss také v daném případě zabývatí otázkou, zda regulace potoka R. měla povahu stavby k účelům užívání, svádění neb hrazení vod, konané z prostředků říšských nebo zemských ve smyslu § 52 čes. vod. zák., avšak musil se také omeziti výhradně na zkoumání této otázky.

Žal. úřad prohlásil nař. rozhodnutím stavbu tu za stavbu takto kvalifikovanou proto, že projektantu, jímž jest okres Úpice, se dostalo 40% podpory státní a 30% podpory zemské. Žal. úřad pokládá tedy za směrodatnou okolnost, že stát a země poskytl stavebníku podporu v celkové výši 70% stavebního nákladu, kdežto okolnost, že jako subjekt, jenž stavbu podniká, oproti vodoprávním úřadům vystupoval okres, považuje za irelevantní. Naproti tomu namítají stížnosti, že povinnost k placení sporných příspěvků nemůže býti opřena o předpis § 52 vod. zák., ježto předpis ten se vztahuje jen na vodní stavby podniknuté státem neb zemí, kdežto v daném případě stavbu provádí okres. Stížnosti mají tedy za směrodatnou okolnost, zda stavbu provádí stát nebo země, kdežto skutečnost, že stát a země poskytl stavebníku podporu na úhradu stavebních nákladů, považuje za bezvýznamnou. Nss uznal toto zásadní stanovisko stížností správným.

Předpis § 52 čes. vod. zák. byl doslovně recipován z předpisu § 26 zák. z 30. května 1869 č. 93 ř. z. o právu vodním. Ježto cit. říšský zákon vodní v nadpise § 26 jedná o příspěvkové povinnosti soukromých majitelů k vodním stavbám na útraty státu nebo země, nutno míti za to, že zákon v textu § 26 stavbami podnikanými z prostředků říšských nebo

zemských nerozumí nic jiného než stavby podnikané na útraty státu nebo země, tedy stavby podnikané státem nebo zemí jako podnikatelem, tedy na jeho účet a nebezpečí a také za jeho řízení a zodpovědnosti. Tomuto výkladu nasvědčuje i historický vývoj, zejména normál pro provádění vodních staveb, vydaný gubern. vyhláškou z 19. listopadu 1830 č. 49286, Sb. zák. prov. č. 252, jež rozeznávala jednak stavby vodní podnikané výlučně pro účely státní, jednak stavby podnikané výlučně pro účely soukromé, konečně stavby vodní, které třebaže se převážně podnikají z důvodů státních, přece jen také soukromníkům prospívají. V tomto posledním případě byli soukromí interese zavázáni k přiměřenému stavebnímu příspěvku. Povahu takového podnikatele neztrácí však stavebník — zejména okres, obec ev. jiná veřejnoprávní korporace — ani tím, jestliže se mu k provedení projektované stavby dostalo podpory se strany státu nebo země, zvláště stalo-li se tak z melioračního fondu, jak tomu bylo v daném případě. To plyne z následujících úvah:

Zákonem ze 4. ledna 1909 č. 4 ř. z. byla vláda zmocněna dáti podle dalších ustanovení tohoto zákona ze státního melioračního fondu finanční podpory mimo jiné i na to, aby snáze byly provedeny podniky zemí, okresů, obcí, nebo vodních družstev, jejichž účelem je chrániti nemovitě vlastnictví od vodních škod. V § 7 pak se stanoví, že pro úpravu řek a potoků může býti z melioračního fondu poskytnut příspěvek ve výměře 40% nákladů min. orby schválených, je-li příspěvek adjacentů (resp. okresů, obcí nebo vodních družstev) obmezen na nejvýše 30%, a uhradí-li země zbytek nákladu. I zákon z 19. prosince 1919 č. 21 Sb. z r. 1920 mluví jen o podporách ze státního melioračního fondu. Třebaže úhrada nákladů podniků, které mají býti podporovány z melioračního fondu, má býti upravena zvláštní úmluvou mezi zúčastněnými činiteli (státní a zemskou správou jakož i zájemníky), a třebaže se státní správě vyhrazuje určitý vliv (ostatně ryze kontrolní) na provádění a postup podniků těch (§ 3), nemění podpora státem nebo zemí podniku takovému poskytovaná nic na povaze podniku toho, podnik ten zůstává i nadále podnikem korporace, jež vystupuje na venek jako jeho podnikatel, a nestává se podnikem prováděným z prostředků státních nebo zemských. Třebaže se tedy v daném případě okresu úpickému jako projektantu dostalo k úhradě nákladů regulace potoka R. podpory státní a zemské v celkové výši 70% stavebního nákladu, nelze projekt ten považovati za stavbu prováděnou z prostředků státních nebo zemských, jak to má na mysli § 52 čes. zák. vod. Nař. rozhodnutí, které je založeno na názoru opačném, je proto nezákonné a slušelo je zrušiti podle § 7 zák. o ss, čímž padá ovšem také výrok o uložení příspěvků st-lům.

Otázkou, zda snad by bylo možno příspěvkovou povinnost st-lů opráti o některý jiný předpis vod. zák., se nss zabývati nemohl, ježto žal. úřad svůj výrok založil jediné na předpisu § 52 vod. zák. a s jiných hledisek svůj výrok neposuzoval (§ 5 zák. o ss.). Proto nemohl se nss zabývati ani dalšími námitkami stížností, ať již se týkají otázky, jaký význam mají pro st-le nálezy okr. úřadu ze 14. prosince 1926 č. 25.498 a č. 32.936, či otázky, jaký význam má prohlášení st-lů, učiněné v seznamu

zájemníků, či konečně výše příspěvků a způsobu, jakým k určení příspěvků jednotlivých st-lů došlo.

Č. 11.282.

Z á v o d n í v ý b o r y: Každý volič může v řízení o volbách do závodního výboru dělníků a zřízenců bez ohledu na svoji skupinovou příslušnost vytýkati, že nebyl dodržen předpis § 7 zák. o záv. výborech, nebyl-li zvolen aspoň jeden člen ze skupiny menšinové.

(Nález ze dne 17. května 1934 č. 22.434/33.)

V ě c: Ing. Rolf Z. v K. V. proti rozhodčí komisi podle zákona o závodních výborech v Karlových Varech o volbu závodního výboru.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: St-l podal proti volbě do závodního výboru městského závodu na dobývání vřidelní soli v K. V., provedené dne 29. července 1931, námitky, jimiž se domáhal toho, aby volba do závodního výboru byla zrušena, poněvadž nebyl zvolen aspoň jeden člen závodního výboru menšinové skupiny zřízenců.

Rozhodčí komise po provedeném ústním líčení nař. nál. námitky st-lovy odmítla a sice z toho důvodu, poněvadž st-l není oprávněn ke stížnosti proti výsledku volby, ježto není k volbě oprávněným zřízencem, neboť jako úředník města K. V. nepodléhá pensijnímu pojištění a nepatří také mezi zaměstnance, kteří by pensijnímu pojištění podléhali, kdyby podle § 2 zák. z 5. února 1920 č. 89 Sb. nebyli od pensijní povinnosti osvobozeni.

Proti tomuto rozhodnutí podal Ing. R. Z. stížnost, ve které namítá, že legitimace voliče k podání námitek proti volbě do závodního výboru není odvislá od toho, do které kategorie zaměstnanecké dotčený volič patří, zejména zda je příslušníkem skupiny zřízenců či příslušníkem skupiny dělníků, a že i kdyby opak byl pravdou, nebylo by lze st-li odeprítí právo námitek proti volbě pro porušení předpisu § 7 odst. 2 zák. o závodních výborech, ježto st-l jako úředník podniku patřícího nucenému svazku územnímu, t. j. obci k.-ské, musí býti pokládán za zřízence, ježto podléhal by pensijnímu pojištění ve smyslu zák. č. 89/20 Sb., kdyby z pojistné povinnosti nebyl vyňat předpisem § 2 odst. 1 bodu 3 cit. zák.

Nss uznal stížnost důvodnou již z prvního stížností uplatňovaného důvodu. Nař. rozhodnutí založeno je na právním názoru, že porušení předpisu § 7 zák. o závod. výborech, podle kterého při volbě společného závodního výboru dělníků i zřízenců musí aspoň jeden člen závodního výboru býti zvolen ze skupiny menšinové, nemůže vytýkati každý volič, nýbrž jen volič té skupiny, z níž podle uvedeného předpisu aspoň jeden člen závodního výboru měl býti zvolen. Tento právní názor je však mylný.

Podle § 19 zák. o záv. výborech může do způsobu provedení volby a jejího výsledku stěžovati si každý k volbě oprávněný, jakož i podnikatel u rozhodčí komise. Předpis ten nestanoví tedy žádného omezení v tom